

**Sprawozdanie z realizacji „Programu Działań na  
Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie  
na lata 2015-2020”  
w 2017 roku**



**Tarnów, kwiecień 2018 r.**

## **1. Wstęp.**

Program Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020, powstał w celu określenia warunków bytowych i potrzeb osób starszych powyżej 60 roku życia, zwanych także seniorami, oraz podejmowania działań, które w sposób planowy i celowy wpłyną na poprawę jakości ich życia w Tarnowie.

Tarnowski samorząd, zgodnie z przyjętymi ogólnopolskimi założeniami, podejmuje od kilku lat działania mające na celu wieloaspektowe wsparcie seniorów oraz podtrzymywanie ich aktywności społecznej, a tym samym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy wiekowej. Główne kierunki działań na rzecz osób starszych w Tarnowie zostały określone

w dwóch kluczowych dokumentach: „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnowa na lata 2017-2020” oraz w „Strategii Rozwoju Miasta – Tarnów 2020”. Trzecim celem strategicznym określonym w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnowa na lata 2017-2020” jest *Rozbudowa systemu wsparcia długotrwale i przewlekle chorych, niepełnosprawnych i starszych mieszkańców miasta*. W założeniu Tarnów ma być miastem poprawiającym komfort życia mieszkańców, również osób starszych, zaspokajającym ich potrzeby i stwarzającym im możliwości rozwoju.

Program wpisuje się również w „Obszar II – Komfort Życia, Cel Strategiczny: Tarnów - komfortowy, przyjazny dla mieszkańca, 2.6.5 Poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego: rozbudowa systemu opieki nad osobami starszymi”, ujęty w „Strategii Rozwoju Miasta – Tarnów 2020”.

Realizując założenia powyższych dokumentów Miasto Tarnów wspiera i promuje te inicjatywy, które mają na celu pogłębianie wiedzy, rozwój pasji i zainteresowań osób starszych oraz wpisują się w koncepcję edukacji ustawicznej i przyczyniają się do wzrostu kapitału społecznego tej grupy mieszkańców miasta. Szczególnie wartościowe są projekty realizowane przy współpracy różnych instytucji i organizacji pozarządowych, które sprzyjają integracji seniorów pochodzących z różnych środowisk oraz rozbudowie potencjalnej sieci wsparcia.

## **2. Realizacja priorytetów Programu.**

Celem głównym Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020 jest *Tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób starszych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym*.

### **2.1. Priorytet I: Tworzenie optymalnych warunków ukierunkowanych na utrzymanie i poprawę zdrowia osób starszych.**

Cele szczegółowe:

1. Poprawa dostępności do usług medycznych, w tym rehabilitacyjnych osób starszych.
2. Utrzymanie i poprawa sprawności psychofizycznej osób starszych.
3. Rozwój systemu opieki długoterminowej.
4. Edukacja i promowanie zdrowego stylu życia wśród osób starszych.

<b>Wskaźnik</b>	<b>Wartość wskaźnika</b>
Liczba beneficjentów badań profilaktycznych i programów zdrowotnych	1.705
Liczba łóżek w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych	79
Liczba łóżek geriatrycznych	0
Liczba miejsc w hospicjum stacjonarnym	0

### **2.1.1. Opieka zdrowotna**

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza i Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika oraz liczne placówki lecznictwa otwartego zapewniające mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zabezpiecza Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia.

Gminie Miasta Tarnowa podlegają 3 podmioty lecznicze: Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika, Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie od października 2017 r. znajduje się w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (tzw. „sieci szpitali”). Fakt ten gwarantuje bezpieczeństwo funkcjonowania Szpitala w perspektywie wieloletniej. Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika jako jeden z dwóch podmiotów w Tarnowie zabezpiecza także nocną i świąteczną opiekę zdrowotną dla mieszkańców Tarnowa i okolic. W 2017 r. zakończony został kolejny etap programu remontowo-modernizacyjnego Szpitala. Program ten miał na celu dostosowanie wszystkich obiektów do wymogów określonych przez Ministra Zdrowia. Ostatnim etapem programu była przebudowa pomieszczeń stacji dializ, mieszczącej się w ponad 100-letnim budynku (Budynek Główny). Wyburzono część istniejących ścian, wymieniono instalacje wewnętrzne, wykonano cały nowy wystrój wnętrz. Stacja otrzymała nowe wyposażenie w postaci 9 dializatorów wraz ze stacją uzdatniania wody, a także nowe łóżka dla pacjentów oraz pozostałe wyposażenie. Była to ważna inwestycja przede wszystkim z punktu widzenia pacjentów, gdyż osoby z niewydolnością nerek wymagają dializowania 2-3 razy w tygodniu, po kilka godzin, przez wiele lat. Dzięki prowadzonym pracom modernizacyjnym i dokonanym zakupom sprzętu medycznego chorzy mają zapewnione komfortowe warunki pobytu i leczenia. Ponadto zakończono prace związane z modernizacją infrastruktury technicznej Szpitala – budową i przebudową sieci elektroenergetycznej na terenie całego kompleksu szpitalnego, w ramach których m.in. przebudowano stacje trafo, wymieniono sieć niskiego napięcia, zabezpieczono podwójne zasilanie wszystkich obiektów Szpitala oraz agregat w systemie automatycznym. Jednocześnie przeprowadzone zostały prace modernizacyjne w „uwolnionych” pomieszczeniach w Pawilonie I oraz Pawilonie Chirurgicznym po działalności przeniesionej do nowego Pawilonu Zabiegowego. Pozwoliło to przenieść pracownię tomografii komputerowej oraz część poradni specjalistycznych, poprawiając warunki pracy kadry medycznej oraz przyjmowania pacjentów. W 2017 r. podjęto działania mające na celu realizację kolejnego etapu rozwoju Szpitala – budowę

nowego pawilonu szpitalnego z przeznaczeniem na Centrum Chorób Serca. Uzyskano pozytywną opinię Wojewody Małopolskiego o celowości inwestycji, opracowano wstępną dokumentację projektową oraz złożono wnioski o dofinansowanie inwestycji ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie posiada akredytację medyczną i liczne certyfikaty jakości świadczące o bezpieczeństwie i jakości realizowanych świadczeń zdrowotnych. W 2017 r. po raz 14-ty Szpital znalazł się w tzw. „Złotej setce” w ogólnopolskim rankingu Bezpieczny Szpital.

Zespół Przychodni Specjalistycznych (ZPS) jest największą placówką ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego w Tarnowie i subregionie. ZPS na bieżąco dokonuje zakupów nowoczesnego sprzętu diagnostycznego w miejsce wyeksploatowanego sprzętu medycznego, jak również w celu dostosowania oferty do potrzeb lokalnego rynku i wymogów Narodowego Funduszu Zdrowia. W 2017 r. Spółka kontynuowała rozpoczętą w październiku 2015 r. realizację zadania pt.: „Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku Zespołu Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. wraz z infrastrukturą techniczną oraz wjazdami publicznymi przy ul. Marii Skłodowskiej – Curie w Tarnowie”. W dniu 22 czerwca 2017 r. została oddana do użytkowania część chirurgiczno-ortopedyczna wraz z węzłem sanitarno-higienicznym i przebieralnią dla pacjentów poradni rehabilitacyjnej, a tym samym zakończona została realizacja zadania. Po wykonaniu prac modernizacyjnych oddano do użytkowania dla pacjentów gabinet zabiegowy oraz lekarski chirurgii ogólnej, a także dwa gabinety lekarskie ortopedyczne i zabiegowo – diagnostyczne oraz gipsownię. Ponadto w styczniu 2017 r. w Pracowni RTG przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie oddano do użytkowania cyfrowy aparat rentgenowski ogólnodiagnostyczny oraz ucyfrowiono istniejący aparat RTG ogólnodiagnostyczny w Pracowni przy ul. Mostowej 6, a następnie utworzono sieć RIS/PACS celem dystrybucji obrazów do wszystkich gabinetów lekarskich bez konieczności używania błon rentgenowskich. Lekarz radiolog podczas opisywania zdjęć może obejrzeć wszystkie dotychczasowe obrazy archiwalne pacjenta wykonywane w ZPS techniką cyfrową. Zakupiono również wysokiej klasy aparat do znieczulenia ogólnego wraz z kolumną anestezyjologiczną i chirurgiczną, aparat do pressoterapii oraz stół do masażu z opcją drenażu limfatycznego.

Mościckie Centrum Medyczne swoimi usługami medycznymi obejmuje mieszkańców Tarnowa i okolicznych gmin. Nakłady inwestycyjne w 2017 r. wyniosły łącznie 5,5 mln zł. Zakupiono sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie, łóżko rehabilitacyjne, UNIT Stomatologiczny, aparat USG, kabinę audiometryczną, audiometr, rzutnik testów HCp7000 klimatyzatory, elektrokardiograf, koncentrator tlenu, wózek do przewożenia chorych, mykodezynfektor. Wykonano monitoring i termomodernizację budynku Przychodni. Zmodernizowano I piętro starej części budynku Przychodni dla potrzeb zakładu opiekuńczo-leczniczego w celu utworzenia dodatkowych 41 miejsc.

Aktualnie na terenie Tarnowa działają dwa zakłady opiekuńczo-lecznicze dysponujące łącznie bazą 79 łóżek:

- Zakład Opiekuńczo - Lecznicy w strukturze Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika zlokalizowany przy ul. Szpitalnej 53, w budynku Domu Pomocy Społecznej

im. Św. Brata Alberta, dysponuje bazą 31 łóżek, w 2017 r. stacjonarną opieką długoterminową obejmował 52 pacjentów.

- Zakład Opiekuńczo - Lecznicy w strukturze Mościckiego Centrum Medycznego zlokalizowany przy ul. Kwiatkowskiego 15, dysponuje bazą 48 łóżek, w 2017 r. stacjonarną opieką długoterminową obejmował 83 pacjentów.

Ze względu na brak hospicjum stacjonarnego w Tarnowie mieszkańcy miasta mogą korzystać z placówek znajdujących się w pobliżu Tarnowa, posiadających kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia (w Dąbrowie Tarnowskiej, Brzesku i Stróżach). W wyniku przeprowadzonych prac modernizacyjnych w Mościckim Centrum Medycznym przygotowano warunki niezbędne do utworzenia 10 nowych miejsc opieki hospicyjnej. Podjęto również starania o uzyskanie w Narodowym Funduszu Zdrowia finansowania ich utrzymania.

Ponadto w ramach zadania „Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych – prowadzenie wypożyczalni sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego” realizowanego na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa przez Tarnowskie Hospicjum Domowe im. bł. F. Ozanama, ul. Krakowska 41, prowadzona jest bezpłatna wypożyczalnia sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego dla obłożnie i terminalnie chorych mieszkańców Tarnowa. W 2017 r. wypożyczono sprzęt dla 98 osób.

### **2.1.2. Programy polityki zdrowotnej**

1. W 2017 r. na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa podmioty lecznicze wykonywały bezpłatne szczepienia ochronne przeciw grypie u osób powyżej 65 roku życia. Miasto przeznaczyło na ten cel 59.997 zł. W czasie realizacji zadania zaszczepiono 1.540 osób starszych.
2. Osoby starsze zamieszkałe na terenie miasta Tarnowa mogły również w 2017 r. skorzystać z niżej wymienionych programów polityki zdrowotnej, współfinansowanych ze środków budżetowych Gminy Miasta Tarnowa, realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi:
  - Rehabilitacja domowa osób przewlekle i obłożnie chorych z powodu chorób narządu ruchu lub powodujących dysfunkcję narządu ruchu (reumatoidalne zapalenie stawów i inne przewlekłe schorzenia narządu ruchu lub stwardnienie rozsiane). W ramach Programu prowadzony był cykl rehabilitacji ogólnousprawniającej poprawiającej sprawność, zmniejszającej dolegliwości bólowe i normalizującej napięcie mięśniowe u chorych. Realizatorami Programu w 2017 r. były trzy organizacje pozarządowe: Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Tarnowie, Stowarzyszenie „Aktywni dla Zdrowia” i Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Tarnowie. Działaniami Programu objęto łącznie 73 osoby. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel 63.908 zł.
  - Rehabilitacja medyczna ogólnoustrojowa poprawiająca sprawność manualną i lokomocję u osób ze znacznie ograniczoną sprawnością ruchową spowodowaną przewlekłą chorobą. W ramach Programu prowadzona była rehabilitacja ogólnoustrojowa. Realizatorami w 2017 r. były dwie organizacje pozarządowe: Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Tarnowie oraz Tarnowskie Zrzeszenie

Sportowe Niepełnosprawnych „START”. Działaniami Programu objęto łącznie 46 osób. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel 25.000 zł.

- Rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka kobiet po mastektomii. W ramach Programu odbywały się ćwiczenia gimnastyczne i zabiegi rehabilitacyjne. Realizatorem w 2017 r. było Stowarzyszenie „Klub Amazonka”. Działaniami Programu objęto 46 osób. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel 14.000 zł.

W 2017 r. działaniami wyżej wymienionych programów polityki zdrowotnej współfinansowanych przez Gminę Miasta Tarnowa zostało objętych 1.705 osób.

3. Osoby w starszym wieku mogły również brać udział w programach profilaktycznych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia:

- Program profilaktyki raka piersi - skierowany do kobiet w wieku 50-69 lat. W ramach Programu wykonywano bezpłatnie badanie mammograficzne (bez konieczności posiadania skierowania). Kobiety z określonej grupy wiekowej mogły zgłaszać się do jednej z dwóch placówek: Szpitala Wojewódzkiego im. św. Łukasza lub Mościckiego Centrum Medycznego.
- Program profilaktyki gruźlicy - adresatami były osoby dorosłe, zapisane do pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, nie posiadające w dotychczasowym wywiadzie rozpoznanej gruźlicy. Badania skierowane były do osób, które miały bezpośredni kontakt z osobami z już rozpoznaną gruźlicą lub u których stwierdzono przynajmniej jedną z okoliczności przyczyniających się do rozwoju choroby (bezrobocie, niepełnosprawność, obciążenie długotrwałą chorobą, problemem alkoholowym lub narkomanią, bezdomność). Zagrożenie chorobą sprawdzane było podczas wywiadu przeprowadzonego przez pielęgniarkę podstawowej opieki zdrowotnej. Osoby, które miały kontakt z chorym na gruźlicę, bądź wobec których istnieją inne przesłanki, mogły się zgłosić bez skierowania do pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, do której złożyli deklarację wyboru. W uzasadnionych przypadkach pacjenci kierowani byli do lekarza, który zlecał szczegółowe badania.

## **2.2. Priorytet II.: Pomoc, wsparcie i zapewnienie osobom starszym bezpieczeństwa socjalnego.**

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie osób starszych w ich środowisku zamieszkania.
2. Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi niemogącymi samodzielnie funkcjonować w swoim środowisku.
3. Opracowanie, promocja i koordynacja systemu ulg adresowanych do seniorów.
4. Wspieranie rodzin osób starszych.
5. Wspieranie rozwoju „srebrnej gospodarki” – nowoczesnego rynku usług i produktów przyjaznych osobom starszym w celu zaspokajania ich potrzeb konsumpcyjnych, bytowych oraz zdrowotnych.

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych  
w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020” w 2017 roku*

<b>Wskaźnik</b>	<b>Wartość wskaźnika</b>
Liczba seniorów korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie	1.771
Liczba seniorów przebywających w ośrodkach wsparcia dziennego i klubach seniora	759
Liczba seniorów przebywających w placówkach całodobowego wsparcia	266
Liczba posiadaczy Kart Tarnowskiego Seniora	2.332 (439 w 2017 r.)
Liczba podmiotów będących partnerami programu Karta Tarnowskiego Seniora	73 (6 w 2017 r.)

### **2.2.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób starszych.**

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w ramach priorytetu II „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020” podjął szereg działań mających na celu zapewnienie osobom starszym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

#### **1) Udzielanie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.**

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc materialną i pozamaterialną dla osób starszych, wynikających z ustawy o pomocy społecznej, obrazuje poniższa tabela:

<b>Lp.</b>	<b>Rodzaj świadczenia</b>	<b>Liczba osób powyżej 60 roku życia</b>	<b>Wysokość wypłaconych świadczeń w 2017 r. (w zł)</b>
1.	Zasiłki stałe	174	924.353,57
2.	Zasiłki okresowe	118	123.875,30
3.	Zasiłki celowe	496	245.704,77
4.	Zasiłki celowe specjalne	320	164.188,86
5.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	144	69.932,18
6.	Pomoc rzeczowa (opał)	222	170.367,30
7.	Pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku w ramach realizacji programu osłonowego „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”	297	271.590,25

#### **2) Zwiększenie liczby ośrodków wsparcia dziennego - domów dziennego pobytu i klubów samopomocy oraz klubów seniora.**

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie świadczy m.in. usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących (Dom Dziennego Pobytu). Z usług tego typu korzystają osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagają wsparcia w organizacji życia codziennego.

Osoby korzystające z tych usług mają zapewnione posiłki (śniadania, obiady), a także zajęcia rekreacyjno-kulturalne, zajęcia w ramach terapii zajęciowej służące utrzymaniu sprawności psychofizycznej zgodnie z wiekiem, zajęcia nauki i obsługi komputera, terapię ruchem (zajęcia choreograficzne i taniec) oraz zabiegi fizykoterapeutyczne. Dział – Dom Dziennego Pobytu dysponuje 50 miejscami, które w 2017 r. były w pełni wykorzystane. Łącznie z oferty Domu skorzystało 61 osób (w tym 42 po 60 roku życia).

Na terenie miasta działa Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” przy ul. Piotra Skargi 29a, którego prowadzenie Gmina Miasta Tarnowa powierzyła Spółdzielni Socjalnej BioVitaMed z siedzibą w Tarnowie, ul. Słowackiego 6, która została wyłoniona na realizatora zadania w drodze otwartego konkursu ofert.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” przeznaczony jest dla 25 osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, np. osób z demencją starczą, otępieniem, zaburzeniami natury psychicznej, zaburzeniami adaptacyjnymi, organiczną zmianą nastrojów, a także chorobami Alzheimera, Parkinsona i innych (typ C) oraz od 1 września 2017 r. dla 20 osób przewlekłe psychicznie chorych (typ A). Celem działalności Placówki jest przede wszystkim udzielenie wsparcia osobom mającym poważne trudności w życiu codziennym, wymagającym pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, poprzez wspomaganie rozwoju psychofizycznego i społecznego, rozwój zainteresowania otaczającym światem, poznawanie rzeczy, zjawisk i procesów w nim zachodzących oraz związków przyczynowo-skutkowych, rozwój indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, udział w życiu społecznym, utrzymanie dobrej kondycji psychicznej, maksymalne usprawnienie psychofizyczne oraz rehabilitację funkcji poznawczych.

Zajęcia odbywały się w pracowniach gospodarstwa domowego, samoobsługi, rękodzielniczo-plastycznej, rekreacyjno-rehabilitacyjnej i relaksacyjnej.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie wydał 9 nowych decyzji administracyjnych kierujących uczestników do Środowiskowego Domu Samopomocy „Zielona Przystań” typu C (wszystkie osoby powyżej 60 roku życia). Łącznie w 2017 r. przebywały tam 34 osoby oraz wydano 12 decyzji administracyjnych kierujących do uczestnictwa w Środowiskowym Domu Samopomocy „Zielona Przystań” typ A (z czego 1 osoby powyżej 60 roku życia).

### **3) Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych.**

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a które są jej pozbawione, przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Poniższa tabela przedstawia wysokość kwot wydatkowanych na ten cel oraz ilość osób objętych tym świadczeniem:

<b>Lp.</b>	<b>Rodzaj świadczenia</b>	<b>Liczba osób powyżej 60 roku życia</b>	<b>Kwota wydatkowana w 2017 roku (w zł)</b>
1.	Usługi opiekuńcze	546	3.029.317,40
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	96.009,30



W 2017 r. usługi opiekuńcze realizowane były przez trzy podmioty:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej w Warszawie – Zarząd Wojewódzki w Krakowie,
- Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja” w Lublinie,
- „STEMARK – MEDICA” Spółka Jawna w Tarnowie.

Świadczenie w formie usług opiekuńczych obejmowało pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, a w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowane było do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia (choroba psychiczna).

#### **4) Wprowadzenie usług w miejscu zamieszkania dla osób starszych po przebytej hospitalizacji, umożliwiającym dalsze funkcjonowanie w środowisku.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnawie w ramach realizowanych usług opiekuńczych świadczył pomoc w formie podstawowych usług opiekuńczych dla osób po przebytej hospitalizacji. Podejmowane przez opiekunki środowiskowe działania miały na celu dążenie do prawidłowej realizacji przez osoby starsze, które powrócą do środowiska zamieszkania po zakończonej hospitalizacji, stosownych zaleceń lekarskich, w tym: regularnego przyjmowania leków, przestrzegania terminów kontrolnych wizyt lekarskich oraz wykonywania zleconych badań i zabiegów. Realizacja usług opiekuńczych pozwalała również na utrzymanie kontaktów społecznych oraz utrzymanie najbliższego otoczenia w czystości.

#### **5) Stworzenie kompleksowego zabezpieczenia osoby w okresie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej.**

W czasie oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje w miejscu zamieszkania wsparcie w formie usług opiekuńczych.

#### **6) Zapewnienie miejsc oraz utrzymanie standardu usług w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa.**

Osoby wymagające całodobowej opieki ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu są kierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie do domów pomocy społecznej.

W 2017 r. na terenie miasta Tarnowa funkcjonowały dwa domy pomocy społecznej, w których przebywały osoby starsze:

**I. Dom Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta w Tarnowie** ul. Szpitalna 53.

**II. Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie**, ul. Czarna Droga 48.

Poza domami pomocy społecznej prowadzonymi przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta prowadzą działalność dwa niepubliczne domy pomocy społecznej.

**I. Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie** przy ul. Robotniczej 4, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia - posiada 80 miejsc statutowych. Od grudnia 2017 r. zgodnie z decyzją Wojewody Małopolskiego nastąpiła zmiana profilu Domu, co za tym idzie Dom został przeznaczony również dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Obecna nazwa to Dom Pomocy

Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie i jest przeznaczony dla 67 dzieci i młodzieży oraz 13 osób dorosłych.

**II. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie** przy ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnowie – placówka dysponuje 17 miejscami statutowymi.

Wymienione Domy posiadają stałe zezwolenie Wojewody Małopolskiego na prowadzenie działalności. Niepubliczne domy pomocy społecznej są finansowane z dotacji pochodzącej z budżetu państwa. Organizacje prowadzące niepubliczne domy pomocy społecznej są wyłaniane w drodze postępowania konkursowego.

W 2017 r. w domach pomocy społecznej na terenie miasta Tarnowa umieszczono 64 osoby.

Nazwa Domu	Liczba umieszczonych osób
Dom Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53	54
Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie, ul. Czarna Droga 48	10

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie kierował osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów. Potrzeba taka wynikała z konieczności umieszczenia osoby w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych (za zgodą osoby zależnej oraz na skutek postanowień sądu), jak również ze względu na umożliwienie podtrzymania więzi rodzinnych, w przypadku gdy najbliższa rodzina osoby zależnej, wymagającej opieki instytucjonalnej, mieszka poza Tarnowem i posiada możliwość partycypacji w kosztach utrzymania w domu pomocy społecznej.

W 2017 r. do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów skierowano 14 osób. Poniesiona w 2017 r. przez Gminę Miasta Tarnowa odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów 100 mieszkańców Tarnowa (w tym 84 umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych) wyniosła 2.554.111,12 zł.

#### **7) Prowadzenie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie Punktu Informacyjnego dla Seniorów.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie prowadzi „Punkt Informacyjny dla Seniorów”, który ma na celu przeciwdziałanie marginalizacji, wykluczeniu cyfrowemu i poczuciu osamotnienia osób starszych poprzez włączenie seniorów w życie społeczne Miasta, udzielanie informacji o sposobach i możliwościach uzyskania wsparcia oraz umożliwienie nabycia nowych kompetencji społecznych.

Oferta Punktu skierowana jest do mieszkańców Tarnowa, będących na emeryturze, jak i aktywnych zawodowo.

Wśród najważniejszych założeń działalności Punktu jest promowanie akcji organizowanych na rzecz tarnowskich seniorów oraz monitorowanie zasobów środowiska i proponowanie nowych form aktywizacji, wsparcia i pomocy.

W Punkcie tarnowscy seniorzy mogą uzyskać informacje i porady na temat:

- a) sposobów i możliwości uzyskania wsparcia w zakresie pomocy społecznej, m. in. kierowania do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia oraz przyznawanie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania,
- b) wsparcia w zakresie psychicznych problemów starzenia się, w tym możliwość uzyskania porady prawnej lub psychologicznej,
- c) aktualnych wydarzeń, kursów, warsztatów, programów profilaktycznych, badań lekarskich itp. realizowanych na terenie Tarnowa,
- d) instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych, m.in. klubów seniora, uniwersytetów trzeciego wieku oraz stowarzyszeń.

#### **10) Praca socjalna prowadzona przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.**

W 2017 r. w ramach pracy socjalnej pracownicy podjęli liczne działania prowadzące do:

- a) poprawy stanu zdrowia seniorów poprzez:
  - pomoc w uzyskaniu świadczeń zdrowotnych,
  - pomoc w realizacji recept,
  - pomoc w załatwianiu wizyty lekarza w domu,
  - pomoc w rejestracji do lekarzy specjalistów,
  - współpracę z pracownikami pomiotów leczniczych (lekarz, pielęgniarka środowiskowa),
  - edukację i profilaktykę w zakresie higieny zdrowotnej,
- b) zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym poprzez:
  - działania na rzecz zapewnienia opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej,
  - działania interwencyjne w sytuacjach zaniedbania,
  - działania interwencyjne, tj. wezwanie pogotowia ratunkowego, policji, poszukiwanie rodziny osób wymagających opieki,
- c) wykorzystania uprawnień przez osoby niepełnosprawne, poprzez:
  - pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
  - pomoc w uzyskaniu skierowania na turnus rehabilitacyjny,
  - pomoc w uzyskaniu dofinansowań z NFZ, fundacji itp., do zakupu sprzętów medycznych,
- d) poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez:
  - zapewnienie konsultacji psychiatrycznej, pomoc w rejestracji do lekarza psychiatry,
  - nawiązanie współpracy z Zespołem Leczenia Środowiskowego (bezpłatne wizyty domowe psychiatrów za zgodą osoby niepełnosprawnej),
  - monitorowanie procesu leczenia,
  - monitoring funkcjonowania w środowisku osoby z zaburzeniami psychicznymi,
  - kontakt z lekarzem i pracownikiem socjalnym szpitala psychiatrycznego,
  - wystąpienie do Poradni Zdrowia Psychicznego o wydanie zaświadczenia o stanie zdrowia klienta,
  - pomoc w sporządzeniu wniosku do sądu o ubezwłasnowolnienie,
  - nawiązanie współpracy z rodziną osoby z zaburzeniami psychicznymi,

- zawiadomienie sądu o konieczności rozpoznania z urzędu sprawy przyjęcia do szpitala psychiatrycznego bez zgody klienta,
- podejmowanie interwencji w środowisku na wniosek sąsiadów lub spółdzielni mieszkaniowych w sprawie nieprawidłowego funkcjonowania w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi.

Nadmienić należy, że 12 grudnia 2017 r. po raz piąty zorganizowano „Opłatek Maltański”. Udział w spotkaniu wzięło 100 osób, wśród których obecne były także osoby samotne powyżej 60 roku życia. Organizatorem był Związek Polskich Kawalerów Maltańskich oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, którym wsparcia udzielili również liczni darczyńcy.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekty socjalne skierowane do osób starszych:

- „Punkt Informacyjny dla Seniorów” – projekt skierowany do wszystkich mieszkańców Tarnowa mając na celu przeciwdziałanie marginalizacji, wykluczeniu cyfrowemu i poczuciu osamotnienia osób starszych, poprzez włączenie seniorów w życie społeczne miasta, udzielenie informacji o sposobach i możliwościach uzyskania wsparcia oraz umożliwienia nabycia nowych kompetencji społecznych. W Punkcie można uzyskać informacje na temat aktualnych wydarzeń dotyczących życia seniorów, a także wsparcie w zakresie porady prawnej lub psychologicznej. W 2017 r. z projektu skorzystało łącznie 130 osób, z czego 85 powyżej 60 roku życia.
- „Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Niepełnosprawnych” - skierowany do wszystkich osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie miasta Tarnowa, ich rodzin oraz przyjaciół. Zadaniem Punktu jest aktywizacja społeczna i zawodowa, przeciwdziałanie marginalizacji i poczuciu osamotnienia osób niepełnosprawnych, a także wspieranie rodzin i przyjaciół osób niepełnosprawnych w sprawowaniu codziennej opieki i pielęgnacji. W Punkcie można otrzymać informacje na temat form pomocy, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, a także aktualności dotyczących lokalnych wydarzeń. W 2017 r. Punkt objął wsparciem 42 osoby powyżej 60 roku życia.
- „S.O.S. dla Życia” – projekt socjalny skierowany do samotnych osób starszych i niepełnosprawnych, otwarty na potrzeby całej tarnowskiej społeczności, nie tylko dla osób korzystających na co dzień ze świadczeń pomocy społecznej. Głównym celem projektu socjalnego jest usprawnienie pracy służb medycznych podczas akcji ratunkowych przeprowadzanych w mieszkaniu samotnej osoby starszej/niepełnosprawnej, poszerzenie zakresu form wsparcia świadczonych przez MOPS w Tarnowie oraz przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności osób starszych/niepełnosprawnych. W 2017 r. w ramach projektu Ośrodek przekazał osobom starszym 97 kart informacyjnych wraz z opakowaniem.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie realizuje zapisy „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015 – 2020”, świadczy zarówno pomoc materialną, jak i pozamaterialną, mającą na celu wsparcie seniorów przez stworzenie optymalnych warunków do życia i funkcjonowania w społeczeństwie z uwzględnieniem potrzeb i stanu zdrowia.

### **2.2.2. Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ul. Czarna Droga 48.**

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewniającą całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje 87 miejscami przeznaczonymi dla osób starszych.

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców. W ramach usług wspomagających mieszkańcy mają do dyspozycji gabinet ze sprzętem do rehabilitacji. Seniorzy Domu korzystają z różnych form terapii zajęciowej: muzykoterapii, kulturoterapii, malarstwa, prac ręcznych itp.

W minionym roku mieszkańcy brali również udział w:

- spotkaniach okolicznościowych w ramach integracji międzypokoleniowej z uczniami szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych: zabawie karnawałowej, majówce, występach artystycznych, ogniskach, andrzejkach,
- biesiadzie integracyjnej dla mieszkańców Domu, podopiecznych z zaprzyjaźnionych domów pomocy społecznej i seniorów z Tarnowa, zorganizowanej dzięki wsparciu sponsorów,
- konkursach plastycznych organizowanych dla osób niepełnosprawnych przez Galerię Aniołowo w Tarnowie,
- projekcie realizowanym w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tarnowie pn. „Książka na telefon”,
- projekcie realizowanym w Muzeum Okręgowym w Tarnowie pn. „Muzeum dla Pensjonariuszy DPS”,
- biesiadach organizowanych przez zaprzyjaźnione domy pomocy społecznej w powiecie tarnowskim,
- wycieczkach turystycznych i imprezach kulturalnych organizowanych dla mieszkańców Tarnowa.

W celu polepszenia standardu świadczonych usług, w 2017 r. poniesiono wydatki na:

- remonty w kwocie 174.367 zł, które obejmowały remont wnętrza DPS, w tym: remont 8 pokoi mieszkalnych, 1 pokoju biurowego i części korytarza z poszerzeniem wejścia do pokoi, wymianę instalacji elektrycznej i niskoprądowej, oświetlenia, remont dwóch łazienek oraz wejścia do budynku, w tym wymianę drzwi na automatyczne.
- inwestycje w kwocie 58.788 zł na wymianę palnika dwupaliwowego w kotłowni c.o. oraz zakupy pionizatora, łóżka, wanny do kąpieli osób obłożnie chorych, suszarki do bielizny, szafy chłodniczej i szatkownicy do jarzyn.
- zakupy w kwocie 102.507 zł na wyposażenie pokoi mieszkańców: szafki, półki meblowe i stoły, zakupiono łóżka rehabilitacyjne z materacami przeciwośluzowymi, odzież i pościel oraz sprzęt pomocniczy do pielęgnacji chorych.

### **2.2.3. Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie.**

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. Dysponuje 154 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz 10 miejscami dla osób w podeszłym wieku.

Działalność Domu łączy całodobową opiekę nad mieszkańcami DPS oraz świadczenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pobytu dla mieszkańców Tarnowa, którzy nie zamieszkują w DPS. W stacjonarnej placówce, oprócz sprawowania całodobowej opieki oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna. Dla mieszkańców Domu i podopiecznych dziennego wsparcia do dyspozycji są sale gimnastyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt do ćwiczeń, a dla mieszkańców Domu także gabinet rehabilitacji, fizykoterapii i masażu, co sprzyja podnoszeniu sprawności fizycznej i utrzymaniu dobrej kondycji.

Wszystkie osoby korzystające z usług Domu mogą uczestniczyć w różnorodnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia mają charakter indywidualny oraz grupowy i obejmują: arterapię, silwoterapię, ergoterapię, muzykoterapię, biblioterapię i ludoterapię. Dodatkowo dla podopiecznych Dziennego Domu Pobytu prowadzone są zajęcia komputerowe w specjalnie przystosowanej i wyposażonej pracowni komputerowej. Mieszkańcom Domu, dzięki organizacji wycieczek i wyjść do placówek kulturalnych, stwarza się szansę na nawiązywanie i utrzymywanie nowych kontaktów społecznych.

W 2017 r. w ramach integracji międzypokoleniowej mieszkańcy brali udział w:

- XVI Majówce integracyjnej pn. „W rytmach Disco Polo”,
- występie młodzieży z Białej Cerkwi z Ukrainy,
- zabawie karnawałowej i andrzejkowej prowadzonej we współpracy z alumnami Wyższego Seminarium Duchownego,
- międzypokoleniowym spotkaniu z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Seniora oraz uczestniczyli w wizycie przedszkoli, szkół i wolontariuszy,
- warsztatach kulinarnych z przedszkolakami z okazji Tygodnia Zdrowia,
- popołudniowych spotkaniach z Tarnowską Drużyną Harcerzy im. Zawiszy Czarnego,
- spotkaniach integracyjnych w DPS: Nowodworze, Sieradza, Stróże, Wietrzychowice, Czarna Droga Tarnów oraz pielgrzymkach autokarowych do Porąbki Uszewskiej i Tuchowa,
- spotkaniach i wspólnej modlitwie w Wyższym Seminarium Duchownym w Tarnowie,
- pikniku integracyjnym w plenerze w Wietrzychowicach i Janowicach,
- wycieczce krajoznawczej do Muszyny,
- zajęciach ruchowych w plenerze: na Górze Świętego Marcina i w Parku Strzeleckim,
- spotkaniach i spektaklach w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie,
- V Przeglądzie Scenicznym Klubów Seniora „Starsi Panowie Dwaj”,
- pikniku rodzinnym na tarnowskich błoniach pn. „Dzień Babiego Lata” inaugurującym Tarnowski Tydzień Seniora,
- Dniach Seniora organizowanych w DPS – pn. „Biesiada Senioralna”,
- obchodach Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych,
- warsztatach w „Galerii Aniołowo”,
- mikołajkowych spotkaniach prezentowanych przez przedszkola, szkoły, wolontariuszy oraz alumnów Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie,
- spotkaniach w Cyber Klubie oraz zajęciach komputerowych w „Fabryce Przyszłości”,

- spotkaniach z podróżnikiem pn. „Globtroterowe przygody” Holandia, Polski Orient, Wenecja,
- cyklach spotkań w klubie „Miszmasz”,
- celebracjach i kultywowaniu tradycji poprzez wspólne warsztaty rękodzielnicze wraz z młodzieżą i dziećmi przedszkolnymi z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

W 2017 r., w celu podniesienia standardu usług w Domu przeprowadzono remont pralni z wymianą trzech pralnic – koszt ok. 190.000 zł, kontynuowano remont pokoi mieszkalnych - koszt modernizacji pokoi wraz z wymianą instalacji wyniósł 136.000 złotych. Dodatkowo dokonano zakupu nowego wyposażenia pokoi: łóżka, szafki przyłóżkowe, podnośniki, krzesła, kołdry, poduszki, koce, pościel na kwotę 110.000 zł.

#### **2.2.4. Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej.**

Projekt został wyłoniony w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Tarnowa na 2017 r. Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej to wspólne, partnerskie przedsięwzięcie organizacji pozarządowych posiadających doświadczenie w realizacji projektów na rzecz seniorów, wyłonionych w otwartym konkursie ofert. Centra prowadzone są przez Stowarzyszenie Medycyna Polska - lidera projektu, Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA, Stowarzyszenie „Senior Na Czasie” oraz Stowarzyszenie „KANON”. Ich głównym zadaniem jest podnoszenie aktywności społecznej i fizycznej osób starszych. Seniorzy uczestniczą w warsztatach komputerowych, językowych, artystycznych, spotkaniach nordic walking, pilates lub fitness, wykładach dotyczących profilaktyki prozdrowotnej, zajęciach usprawniających z fizjoterapeutą, spotkaniach z ciekawymi ludźmi, imprezach okolicznościowych oraz wycieczkach i wyjściach do kina czy teatru. W 2017 r. w zadaniu uczestniczyło 621 osób. W ramach zadania zorganizowano Tydzień Tarnowskiego Seniora i V Tarnowski Dzień Seniora. Wysokość dotacji na działalność MCAS z budżetu GMT wynosiła 400.000 zł.

#### **2.2.5. Klub Samopomocy „Wiosna Życia”.**

W 2017 r. swoje funkcjonowanie kontynuował Klub Samopomocy „Wiosna Życia”, prowadzony przez Fundację Partnerstwo dla Przyszłości w ramach zadania „Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą – klubu samopomocy”. Zadaniem ośrodka było prowadzenie działań o charakterze samopomocowym, z akcentem na integrację pomiędzy osobami starszymi i młodzieżą lub dziećmi, a także podjęcie działań, których celem była międzypokoleniowa wymiana doświadczeń. Ośrodek przeznaczony był dla 25 osób starszych oraz 5 dzieci lub młodzieży uczącej się. Zadanie było współfinansowane z budżetu państwa. Łączna suma dotacji wyniosła 110.800 zł, w tym 79.200 zł pochodziło ze środków finansowych Wojewody Małopolskiego.

#### **2.2.6. Realizacja Programu Karta Tarnowskiego Seniora.**

Program „Karta Tarnowskiego Seniora” jest elementem polityki prosenioralnej realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa od czerwca 2014 r. Program adresowany jest do wszystkich osób w wieku 65+ zameldowanych na terenie Tarnowa. Ma on na celu przede wszystkim wzmocnienie kondycji materialnej seniorów, umożliwiając im korzystanie z szerokiej oferty usług na preferencyjnych finansowo warunkach, a także zachęcenie

seniorów do korzystania z różnorodnych i interesujących form spędzania wolnego czasu. W ramach Programu Karta Tarnowskiego Seniora uprawnia do korzystania z ulg i zniżek, które oferowane są przez instytucje miejskie oraz podmioty zewnętrzne, komercyjne, w kategoriach: edukacja i rozwój, sport i rekreacja, kultura i rozrywka, usługi medyczne, apteki, usługi motoryzacyjne, gastronomia i hotelarstwo, doradztwo, Internet, usługi różne. Na szczególną uwagę zasługują zniżki oferowane przez Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Teatr im. Ludwika Solskiego, Tarnowskie Centrum Kultury, BWA, Miejską Bibliotekę Publiczną, Centrum Sztuki Mościce, Muzeum Okręgowe, a także, ponieważ tarnowscy seniorzy najchętniej korzystają z oferty tych instytucji. Szczegółowy wykaz ulg i zniżek znajduje się na stronie internetowej dedykowanej seniorom.

W 2017 r. Kartę Tarnowskiego Seniora otrzymało 439 osób, a od początku Programu do grudnia 2017 r. wydano 2.332 karty. Łącznie z budżetu GMT w 2017 r. (na podstawie dostępnych danych), udzielono ulg osobom starszym w łącznej wysokości 18.493,50 zł.

### **2.2.7. Strona internetowa dla seniorów**

W ramach strony internetowej Urzędu Miasta Tarnowa [www.tarnow.pl](http://www.tarnow.pl), w zakładce „Polityka społeczna i zdrowie” prowadzona jest podstrona „Dla seniorów”, na której na bieżąco zamieszczane są wszelkie informacje dotyczące problematyki osób starszych, w szczególności możliwości pozyskania poprzez nich wsparcia w różnych obszarach życia. Aktualizowane są również informacje o organizacjach pozarządowych oraz innych podmiotach działających dla seniorów i ich ofercie. Informacje takie zamieszczane są także w miejskim miesięczniku TARNÓW.PL.

## **2.3. Priorytet III.: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych poprzez integrację międzypokoleniową, aktywizację i rozwój zainteresowań osób starszych.**

Cele szczegółowe:

1. Stymulowanie osób starszych do partycypacji w życiu publicznym.
2. Budowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczeństwie.
3. Promowanie i wzmacnianie integracji i współpracy międzypokoleniowej.

<b>Wskaźnik</b>	<b>Wartość wskaźnika</b>
Liczba słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku funkcjonujących na terenie Tarnowa	600
Liczba uczestników szkoleń dotyczących kompetencji cyfrowych	121
Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach sportowych i rekreacyjnych	300
Liczba zadań publicznych w obszarze polityki senioralnej zleconych organizacjom pozarządowym	5
Wysokość środków przeznaczonych z budżetu GMT na realizację zadań z obszaru polityki senioralnej we współpracy z organizacjami pozarządowymi	580.606 zł

### **2.3.1. Rozwój i upowszechnianie umiejętności cyfrowych tarnowskich seniorów.**

Zadanie realizowane było przez organizację pozarządową Stowarzyszenie „Miasta w Internecie” wyłonioną w drodze otwartego konkursu ofert. Zadanie polegało na prowadzeniu zajęć edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu



mieszkańców Tarnowa w wieku powyżej 55 roku życia. W 2017 r. przeprowadzono 143 zajęć edukacyjnych z zakresu korzystania z komputera i Internetu, a 121 osób wzięło udział w projekcie i zwiększyło swoje kompetencje cyfrowe. Wysokość dotacji na realizację zadania z budżetu GMT wynosiła 40.000 zł.

### **2.3.2. Tarnowska Rada Seniorów.**

Tarnowska Rada Seniorów (TRS) została powołana we wrześniu 2015 r. W skład TRS wchodzi 12 osób wybranych w wyborach, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych i rad osiedli, a także przedstawiciele Rady Miejskiej w Tarnowie i przedstawiciele Prezydenta Miasta Tarnowa. TRS jest organem doradczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawach dotyczących polityki społecznej Miasta wobec pokolenia 60+. Jest też ciałem o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym wobec organów Gminy Miasta Tarnowa, z którymi współpracuje we wszystkich obszarach dotyczących seniorów.

Skład Tarnowskiej Rady Seniorów na lata 2015 – 2019:

Przewodnicząca: Lidia Jaźwińska,

Wiceprzewodnicząca: Grażyna Kondracka,

Sekretarz: Maria Gogojewicz-Pęcherek,

Członkowie: Maria Kanior, Barbara Koprowska, Piotr Wójcik, Maria Halina Gawle, Ludwika Gawron, Zofia Grzywacz, Danuta Kisielewska, Maria Papuga, Barbara Sierakowska-Karczewska.

Celami działalności Rady jest także przełamywanie stereotypów na temat stylu życia i potrzeb seniorów, budowanie wizerunku seniora aktywnego, wspieranie i upowszechnianie różnorodnych inicjatyw realizowanych na rzecz seniorów oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów.

W celu wzmocnienia działań Tarnowskiej Rady Seniorów podjęto decyzję o powołaniu zespołu współpracowników reprezentujących różne środowiska senioralne, posiadających wiedzę i doświadczenia z wielu obszarów i zagadnień tematycznych. Osoby te uczestniczyły zawsze w posiedzeniach Rady jako referujący określone zadania, przedstawiające wyniki prac zespołów z prawem głosu doradczego. Zespół liczył 10 osób i był dodatkowym wsparciem działań Rady.

W 2017 r. Tarnowska Rada Seniorów podejmowała następujące działania:

1. Odbyło się 5 posiedzeń Rady. Tematyka posiedzeń była różnorodna i dostosowywana zarówno do zadań wynikających z rocznego planu pracy, jak również bieżących potrzeb i problemów środowisk senioralnych. Odbyło się również 12 posiedzeń Prezydium Rady. Posiedzenia te miały charakter działań roboczych, przygotowujących posiedzenia TRS, opracowujących potrzebne materiały, dokumenty, analizy, grafiki odwiedzin w środowiskach senioralnych, kontakty z podmiotami zewnętrznymi.
2. Opracowano raporty z przeprowadzonych w środowiskach senioralnych badań: „Zdrowie - możliwość korzystania seniorów z pomocy w poradniach specjalistycznych” oraz „Warunki i kondycja życia tarnowskich seniorów”.
3. Konsultowano z Radą następujące dokumenty: Sprawozdanie z realizacji „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015 – 2020” w 2016 r.,

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnowa na lata 2017 – 2020, Regulamin i procedurę przyznania tytułu TARNOWSKI SENIOR 2017.

4. TRS odwiedziła wszystkie środowiska senioralne, domy pomocy społecznej i środowiskowe domy samopomocy w Tarnowie. Prowadzony był bieżący i systematyczny monitoring.
5. Uczestniczo w wydarzeniach, uroczystościach, konferencjach, debatach publicznych: jubileusze i uroczystości w środowiskach senioralnych, tj. 60 lat Zespołu KUMOTRY, 40 lat Zespołu LEGATO przy Polskim Związku Niewidomych, 10 lat Zespołu FERMATA – UTW, 10 Lat Grupy Plastycznej Vena, 10 lat Kabaretu PIN; Małopolskie Dni Osób Niepełnosprawnych, Jarmark Galicyjski, Tarnowski Tydzień Seniora, Piknik „Babie Lato”, Urodziny Miasta, Budżet Obywatelski, Święto Niepodległości, Akcja Biała Wstążka, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Sportowe wydarzenia w Parku Biegowym na Marcince, Sportowy Dzień Babci i Dziadka, Bieg niepodległościowy, Tarnów Pierwsze Niepodległe. Spotkanie Pokoleń, Małopolskie Fundusze z Kulturą, Noc Seniorów, Bezpieczny Senior, Za Starość Naszą i Waszą, Zdrowie to styl życia, Wigilia dla samotnych, Sąsiedzkie Kolędowanie z Radą Osiedla Starówka, Smakowanie Świąt na tarnowskim Rynku z Fundacją Społeczną PROGRES, Dzień Otwarty – bezpłatne badania profilaktyczne w Centrum Rehabilitacji Geronimo, Dzień Pracownika Socjalnego, Jak dobrze mieć sąsiada z Radą Osiedla Piaskówka.
6. Seniorzy licznie uczestniczyli we wszelkiego rodzaju wystawach i wernisażach, imprezach sportowych, edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych.
7. Członkowie TRS uczestniczyli w posiedzeniach Ogólnopolskiego Porozumienia Rad Seniorów w Krakowie, Ogólnopolskich Senioraliach 2017 w Krakowie, spotkaniach z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w Tarnowie i Warszawie, w dwóch Konferencjach dotyczących polityki senioralnej zorganizowanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie, posiedzeniach Ogólnopolskiego Porozumienia Rad Seniorów w Krakowie, Kongresie Uniwersytetów III Wieku w Krakowie, Konferencja Srebrna Gospodarka zorganizowanej przez Małopolski Urząd Marszałkowski oraz uroczystości Małopolski Senior Roku 2017.
8. Realizowano zapisy porozumienia o współpracy z Młodzieżową Radą Miasta Tarnowa.
9. Współpracowano z istniejącymi na terenie Miasta Tarnowa klubami seniora.
10. Promocja działań tarnowskich środowisk senioralnych na stronach internetowych i portalach społecznościowych.

### **2.3.3. Realizacja zadań z obszaru sportu.**

Gmina Miasta Tarnowa zapewnienia ułatwiony dostępu do bazy sportowo-rekreacyjnej dla osób starszych poprzez stosowanie preferencyjnych opłat za korzystanie z usług po okazaniu Karty Tarnowskiego Seniora.

W 2017 r. z miejskiej bazy sportowo-rekreacyjnej w ramach Karty Tarnowskiego Seniora skorzystało łącznie 3.716 osób. Do wstępów ulgowych za korzystanie z obiektów GMT dopłaciła 14.368,50 zł.

Gmina Miasta Tarnowa udzielała również dotacji na realizację zadań sportowych przeznaczonych dla osób w różnym wieku, w tym również dla osób starszych.

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych  
w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020” w 2017 roku*

<b>Lp.</b>	<b>Oferent</b>	<b>Opis zadania i termin realizacji</b>	<b>Liczba uczestniczących osób starszych</b>
1.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Organizacja „Wiosennego Rowerowego Rajdu Sokołów” 19 marca 2017 r.	10
2.	PTG Sokół Świat Pracy	Organizacja XIII Biegu Sanguszków oraz IV Mistrzostw Tarnowa w Nordic Walking 20 maja 2017 r.	35
3.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Organizacja „Rowerowego Rajdu Sokołów Dookoła Tarnowa” 21 maja 2017 r.	15
4.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Realizacja IV Biegu na Zamek po Miecz Spycymira, przeznaczonego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych maj 2017 r.	25
5.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Realizacja Cyklu zawodów kolarskich na rowerach górskich MTB pn. XXIII Puchar Tarnowa MTB maj - wrzesień 2017 r.	20
6.	Tarnowskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	Organizacja zajęć wakacyjnych pn. „Aktywny Senior”, przeznaczonych dla osób starszych, pozostających w okresie wakacji w mieście 1 czerwca – 31 sierpnia 2017 r.	30
7.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Organizacja „Tarnowskiej Setki Rowerowej na Rysy” 18 czerwca 2017 r.	15
8.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Bieg Trzeźwości 20 sierpnia 2017 r.	35
9.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Organizacja „Rowerowego Rajdu Solidarności” 20 sierpnia 2017 r.	20
10.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Organizacja „Jesiennego Rajdu Rowerowego” 24 września 2017 r.	15
11.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Realizacja XXVI Tarnowskiego Biegu Leliwitów październik 2017 r.	35
12.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Realizacja zadania pn. XXI Bieg Sokołów z okazji Święta Niepodległości 11 listopada 2017 r.	45
<b>Razem:</b>			<b>300</b>

### **2.3.3. Realizacja zadań z obszaru kultury.**

Tarnów to miasto wielu wydarzeń kulturalnych, festiwali, imprez plenerowych, kameralnych, interdyscyplinarnych przeznaczonych dla różnych grup wiekowych, w tym dla seniorów. Organizatorami tych wydarzeń były głównie instytucje kultury tj. Biuro Wystaw

Artystycznych, Tarnowskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Teatr im. Ludwika Solskiego oraz Urząd Miasta Tarnowa i organizacje pozarządowe.

Najważniejsze wydarzenia artystyczne, które odbyły się w Tarnowie w 2017 r. to m.in.:

- Festiwal Paschalny „Musica Poetica”,
- Tarnowska Nagroda Filmowa (TNF),
- Festiwal Muzyki Odnalezionej,
- Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicianer Sztetl”,
- Zdearzenia – święto miasta,
- Ogólnopolski Festiwal Komедii „TALIA”,
- Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca „Scena Otwarta”,
- Festiwal Sztuki ArtFest im. Bogusława Wojtowicza.

**Zadania realizowane na rzecz osób w wieku emerytalnym przez organizacje pozarządowe:**

- Senioralna Strefa Aktywności Kulturalnej – „Na ścieżkach ikon, czyli jak zostać ikonopisarzem”, zadanie realizowane przez Stowarzyszenie AD MAXIMAM. Celem zadania było przede wszystkim stworzenie możliwości do spędzenia wolnego czasu i aktywizacji seniorów w środowisku miejskim. Uczestnicy projektu zapoznali się z szerokim kontekstem ikony, a więc z teologią ikony, jej historią oraz praktyką pisania. Zajęcia teoretyczne i warsztatowe były okazją do zgłębiania wiedzy, rozwijania talentów, kształtowania postaw obywatelskich i edukacji przez sztukę, poznawanie kultury regionu.
- Senioralna Strefa Aktywności Kulturalnej - „Czas wolny z Pegazem w tle” realizowany przez Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie. Celem projektu była przede wszystkim aktywizacji osób starszych. Seniorzy brali udział w warsztatach muzycznych, teatralnych oraz malarskich, uczestniczyli w spotkaniach klubu dyskusyjnego oraz w projekcie filmowym pn. „Dojrzyć do kina”. Na zakończenie projektu odbyło się widowisko teatralne oraz wernisaż wystawy grupy twórczej VENA.

**2.3.4. Zadanie realizowane w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym w 2017 r.**

Gmina Miasta Tarnowa udziela dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym. Zadania były zlecane w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego lub w trybie pozakonkursowym.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Tytuł zadania	Kwota dotacji z budżetu GMT w zł
1.	Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”	Rozwój i upowszechnianie umiejętności cyfrowych tarnowskich seniorów - Fabryka Przyszłości – centrum edukacji i kreacji cyfrowej w Tarnowie	<b>39.907</b>

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych  
w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020” w 2017 roku*

2.	Stowarzyszenie Medycyna Polska (oferta złożona na podstawie umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy Stowarzyszeniem Medycyna Polska, Katolickim Centrum Edukacji Młodzieży KANA, Stowarzyszeniem „Senior na Czasie” oraz Stowarzyszeniem KANON)	Prowadzenie czterech Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej (MCAS)	<b>399.899</b>
3.	Fundacja Partnerstwo Dla Przyszłości	Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą – klubu samopomocy	<b>110.800<sup>1)</sup></b>
4.	Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie	Senioralna Strefa Aktywności Kulturalnej - „Czas wolny z Pegazem w tle”	<b>22.000</b>
5.	Stowarzyszenie AD MAXIMAM	Senioralna Strefa Aktywności Kulturalnej – „Na ścieżkach ikon, czyli jak zostać ikonopisarzem”	<b>8.000</b>
<b>Razem</b>			<b>580.606</b>

1) W tym 79.200 zł z budżetu państwa.

### **3. Planowane nowe formy wspierania osób starszych w 2018 r.**

W 2017 r. Gmina Miasta Tarnowa podpisała umowę o dofinansowanie Projektu pn. „Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych w subregionie tarnowskim”, w ramach 9 Osi Priorytetowej Region Spójny Społecznie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 9.2.3). Całkowita wartość projektu to 7.542.499,80 zł, a kwota dofinansowania 6.988.428,35 zł.

Projekt zakłada utworzenie Subregionalnego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnych, w którym przewidziano m.in.: usługi opieki zastępczej umożliwiające czasowy całodobowy pobyt osoby niesamodzielnej w ośrodku lub w miejscu zamieszkania w przypadku okresowego braku możliwości sprawowania opieki przez jej opiekuna nieformalnego, wsparcie edukacyjno-doradcze opiekunów obejmujące m.in. grupy wsparcia, poradnictwo, szkolenia i praktyki opiekuńcze, pomoc w zarządzaniu opieką, zwiększanie dostępu opiekunów do informacji o różnych systemach wsparcia, konferencje adresowane do kadr służby zdrowia i pomocy społecznej, prowadzenie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i medycznego wraz z nauką obsługi sprzętu i doradztwem w zakresie jego wykorzystania. Projekt będzie realizowany od września 2018 r. do sierpnia 2021 r.

*Opracowano w Referacie Polityki Społecznej  
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej  
Urzędu Miasta Tarnowa.*